

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: L. G., nar. X, st. příslušnost : X
adresa pro doručování X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 8. 2021, č. j. OAM-494/ZA-ZA11-ZA21-2021,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Konstatoval, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, která se ve smyslu § 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, považuje, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi

původu. Žalobce neprokázal, že Gruzii nelze v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu. Problémy v zemi původu (výhrůžky soukromé osoby kvůli nesplacenému dluhu) žalobce žádným způsobem neřešil s kompetentními státními orgány ve své vlasti.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí, a proto nezjistil dostatečně skutkový stav. Ve svém rozhodnutí pracuje žalovaný pouze s jednou zprávou, která je příliš obecná a nereflektuje individuální důvody, které uváděl žalobce ve správním řízení. Nadto byla žalovaným vypracována pro účely zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu, nikoliv pro účely individuálního posouzení žádosti, proto ji nelze považovat za přesnou ve smyslu § 23c písm. c) zákona o azylu. Ačkoliv v případě bezpečné země původu leží větší část důkazního břemene na žadateli, neznamená to, že by žalovaný mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací o zemi původu z různých zdrojů. To však žalovaný neučinil a nezjistil proto dostatečně skutkový stav.
3. Žalovaný se nedostatečně individuálně zabýval případem žalobce. Žalobce uvedl relevantní skutečnosti o tom, že by v zemi původu mohl čelit nebezpečí vážné újmy v důsledku jednání soukromých osob. Žalobce si v roce 2020 půjčil od kamaráda 15 000 USD, dluh nemá z čeho splatit a je mu vyhrožováno zabitím. Obavy z věřitele přitom mohou být za určitých okolností relevantní minimálně ve vztahu k udělení doplňkové ochrany.
4. Žalobce je přesvědčen, že svou část důkazního břemene unesl tím, že poskytl žalovanému věrohodnou výpověď. Žalovaný odkázal žalobce na vnitrostátní prostředky ochrany. Nezabýval se však tím, zda by se právům žalobce v jeho konkrétním případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Žalobce odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné trvat na tom, aby žadatel usiloval o ochranu u příslušných orgánů v zemi původu; v takových případech jako důvod neudělení azylu nemůže obstát argument, že žadatel nevyčerpal v zemi původu všechny dostupné prostředky ochrany.
5. V souvislosti s tvrzením žalovaného, že žalobce využil žádosti o udělení mezinárodní ochrany jen k legalizaci svého pobytu, neboť o udělení mezinárodní ochrany požádal až po vydání výjezdního příkazu, žalobce odkazuje na judikaturu, podle níž čas podání žádosti by neměl jít žadateli k tíži a žádost nelze z tohoto důvodu posuzovat a priori jako účelovou. Žalobce proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že stran výhrůžek věřitele se žalobce jako občan Gruzie může obrátit na kompetentní orgány země svého původu a využít dostupné vnitrostátní prostředky. To ovšem neučinil. Pouhá nedůvěra ve státní instituce v zemi původu důvod pro udělení mezinárodní ochrany nezakládá. Z jednání žalobce je dle žalovaného zcela zřejmé, že využívá své žádosti o mezinárodní ochranu k prosté legalizaci pobytu na území ČR. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
8. Žaloba **není** důvodná.
9. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, kde:
 1. obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a,
 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a
 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
10. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.
11. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany („procedurální směrnice“). Ta v bodu 40 své preambule uvádí, že pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. Z bodu 46 preambule vyplývá, že členské státy se mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu nebo označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. ČR zvolila druhou z těchto variant (viz výše citovaný § 86 odst. 4 zákona o azylu). Seznam bezpečných zemí původu obsahuje § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 7 tohoto ustanovení Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie.

12. Pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. Každý žadatel pocházející z bezpečné země původu má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu „*hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Aby žadatel toto důkazní břemeno unesl, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat.
13. V případě použití institutu bezpečné země původu žalovaný také nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. S ohledem na důvody, které žalobce v řízení uplatňoval, proto bylo postačující, pokud žalovaný jako podklad pro vydání rozhodnutí využil pouze zprávu Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která zdůvodňuje naplnění podmínek pro zařazení Gruzie na seznam bezpečných zemí původu. Teprve pokud by žalobce prokázal, že v jeho případě Gruzii za bezpečnou zemi považovat nelze, musel by žalovaný shromáždit dodatečné informace.
14. Žalobce má za to, že v jeho případě existuje riziko nebezpečí vážné újmy z důvodu výhrůzek kamaráda kvůli nesplacenému dluhu. Dle pohovoru k žádosti se žalobci věřitel v září 2020 řekl, že pokud dluh nesplatí, tak jej zabije. Na policii to žalobce nehlásil, protože věřitel chce jen vrátit své peníze. Žalobce to nijak neřešil.
15. Nastíněný příběh dle krajského soudu nedokládá, že by v konkrétním případě žalobce byla domněnka bezpečnosti země původu vyvrácena. Obavy žalobce pramení z jednání soukromé osoby (věřitele). Ty sice mohou být relevantní z hlediska udělení doplňkové ochrany, ovšem pouze v případě, že by státní orgány namítané ohrožení „*podporovaly, tolerovaly, organizovaly, záměrně trpěly, nezajistily účinnou ochranu apod. Případná nižší efektivita takové ochrany v konkrétních podmínkách té které země však ještě nečiní z takového ohrožení „pronásledování“, a tedy ani azylový důvod*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 7 Azs 43/2008 – 47).
16. Jak dokládá zpráva o zemi původu (Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z listopadu 2020, která byla v době vydání napadeného rozhodnutí dostatečně aktuální) ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení je v Gruzii upravena prostřednictvím řady zákonů, které většinou mají zakomponovanou úroveň ochrany jednotlivce srovnatelnou se zeměmi EU. Gruzínští občané mohou ke své obraně použít řadu prostředků, včetně podání stížnosti ke státnímu zastupitelství, a justičních institucí. Případnou nečinností či zneužitím pravomocí státních orgánů se rovněž zabývá úřad ombudsmana, který vystupuje velmi aktivně.

17. Pokud žalobce svou situaci s příslušnými státními orgány země způsoby nastíněnými v informacích o zemi původu vůbec neřešil a přistoupil rovnou k opuštění Gruzie, lze stěží hovořit o tom, že by tímto byla domněnka bezpečnosti Gruzie vyvrácena.
18. Krajský soud souhlasí s obecnými východisky žalobce, že v některých případech není možné nebo účelné o ochranu u vnitrostátních orgánů žádat, zejména tehdy, pokud je ochrana v zemi původu toliko formální, nebo vůbec neexistuje. Nic však nenásvědčuje tomu, že by toto byl případ právě situace žalobce a státních orgánů Gruzie. Ani v žalobě žalobce nic konkrétního k ochraně ze strany státních orgánů Gruzie netvrdí ani nedokládá, prezentuje pouze obecné úvahy judikatury a žalovanému vytýká nedostatečně individuální posouzení.
19. Žalobcem odkazovaná judikatura se nadto týká mnohem „problematictějších“ zemí, než je Gruzie, které shora uvedené podmínky bezpečné země původu zcela jistě nenaplnují a o nichž bylo obecně známo, že stav dodržování lidských práv je neuspokojivý, což vyplývalo i z žalovaným shromážděných informací o těchto zemích původu. V takových případech jsou na důkazní aktivitu žalovaného a míru prověření faktického fungování ochrany v zemi původu kladeny důvodně vyšší nároky.
20. Pokud by snad úvahy žalobce směřovaly tím směrem, že žalovaný by měl i bez námítky či jiných vzniklých pochybností hlouběji prověřovat faktické fungování systému ochrany práv, který je popsán v informacích o zemi původu, a který nebyl nijak relevantně zpochybněn, s tímto východiskem se krajský soud neztotožňuje. Žádná právní úprava ani judikatura na žalovaného takto přísné nároky neklade. Tím spíše v případě tzv. bezpečných zemí původu, kde naopak je zásadně na žalobci, aby prokázal skutečnosti svědčící o nebezpečí vážné újmy v případě návratu do země původu, které by informace shromážděné žalovaným vyvrátily nebo alespoň podstatně zpochybnily.
21. Závěr o tom, že účelem žádosti je s ohledem na okamžik jejího podání (po uplynutí platnosti pobytového oprávnění a vydání výjezdního příkazu) legalizace pobytu, skutečně nemůže být pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu rozhodující, jak správně upozorňuje žalobce. Nosným důvodem napadeného rozhodnutí je ovšem úvaha, že žalobce pochází z bezpečné země původu a domněnku její bezpečnosti v průběhu řízení nevyvrátil, nikoliv závěrečná poznámka žalovaného o účelovosti chování žalobce.
22. Lze tedy shrnout, že označení Gruzie za bezpečnou zemi původu zvýšilo důkazní břemeno a břemeno tvrzení na straně žalobce. Bylo na něm, aby uvedl natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (přímo ke Gruzii srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2020, č. j. 6 Azs 62/2020 – 27, nebo ze dne 29. 6. 2022, č. j. 2 Azs 30/2022 – 44). To však žalobce neučinil, shora vyličený příběh neprokazuje, že by v případě žalobce nebylo možné považovat Gruzii za bezpečnou zemi původu, a že by se žalobci právě v jeho konkrétní situaci problémů s výhružkami věřitele nedostalo v zemi původu ochrany.

V. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

24. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 1. července 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce